

ANNA ΓΑΛΑΝΟΥ

Το παράπονό μου
μια κραυγή

ΩΚΕΑΝΙΔΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αθήνα, Νοέμβρης 2009

1η έκδοση: Μάρτιος 2012

Επιμέλεια κειμένου: Στέλλα Βρετού
Τυπογραφική διόρθωση: Κατερίνα Σπύρου

© 2012, Άννα Γαλανού
Εκδόσεις Ωκεανίδα ΑΕ
Δερβενίων 38, 106 81 Αθήνα, τηλ. 210.38.06.137
e-mail: oceanida@internet.gr
www.oceanida.gr

Ηλεκτρονική στοιχειοθεσία-Σελιδοποίηση: Εκδόσεις «Ωκεανίδα»
Εκτύπωση: Μ. Σπύρου & Σία ΑΕ
Βιβλιοδεσία: Βιβλιοδομή ΑΕ

ISBN 978-960-410-656-1

Η κιθάρα της φαινόταν βάρος ασήκωτο καθώς τη μετακινούσε πότε στον έναν ώμο και πότε στον άλλο. Το φαρδύ λουρί νόμιζε πως ήταν κορδόνι που έμπαινε βαθιά στο δέρμα της και το χάραζε με μια κάθετη αυλακιά.

Ο δρόμος ήταν γλιστερός κι η ανηφοριά δεν έλεγε να τελειώσει. Ανασήκωνε το κεφάλι της προσπαθώντας να δει το τέλος του δρόμου, αλλά δεν έβλεπε παρά μόνο τη στροφή. Δεξιά κι αριστερά της υπήρχαν ελάχιστα παρκαρισμένα αυτοκίνητα με κολλημένα πάνω τους τα κιτρινωμένα φύλλα από τα σχεδόν γυμνά δέντρα που βρίσκονταν κατά μήκος. Τα γυμνά πια κλαδιά τους έμοιαζαν με χέρια σηκωμένα σαν σε ικεσία προς τον ουρανό... Ψιλόβρεχε μα δεν έκανε κρύο... άλλωστε ίσα που είχε μπει ο Νοέμβρης...

Η Φωτεινή έσερνε τα βήματά της, κοντοστεκόταν κάθε φορά που έβλεπε μια αυλόπορτα, χωρίς νούμερο... Γύρ-

ναγε προς τα πίσω το κεφάλι της και μετρούσε τα σπία... Πολυκατοικίες δεν υπήρχαν εδώ, το πολύ τρίπατα σπίτια κι όλα με αυλές. Το αστείο ήταν πως η γειτονιά απείχε το πολύ δέκα λεπτά από το κέντρο της Αθήνας! Χρειαζόταν ακόμα λίγο ώσπου να φτάσει στο νούμερο 27... Τέρμα πάνω πρέπει να ήταν... Από κει σίγουρα θα φαινόταν η Αθήνα, ο Πειραιάς κι αν είχε διαύγεια, σίγουρα κι όλα τα νησιά στο έμπα του Σαρωνικού...

Το ρολόι της έδειχνε πως αν άνοιγε λίγο ακόμα το βήμα της θα έφτανε τη σωστή ώρα στο ραντεβού της. Άρχισε να περπατά γρηγορότερα. Πάντα καθυστερούσε, ποτέ δεν ήταν τυπική με τους χρόνους, όμως αυτή τη φορά έπρεπε. Ίσως από τη συνάντηση αυτή να κρινόταν κι η αρχή της καριέρας της.

Ποιος ξέρει πώς θα είναι από κοντά ο σπουδαίος κύριος Δημητρίου... σκεφτόταν καθώς ανέβαινε ένα πλατύσκαλο που την οδηγούσε επιτέλους στο τέλος του δρόμου. Πιο πάνω δεν υπήρχε τίποτε. Το τελευταίο σπίτι, που προφανώς ήταν το δικό του, ακούμπαγε το βουνό...

Λαχανιασμένη από την προσπάθεια της ανηφοριάς και με την καρδιά της να φτεροκοπά σαν φυλακισμένο πουλί στο λεπτό της στήθος, χτύπησε το κουδούνι της χαμηλής καγκελόπορτας. Δεν άκουσε κανέναν ήχο από το μισάνοιχτο παράθυρο που έβλεπε στο δρόμο...

Μάλλον δεν δουλεύει το κουδούνι, σκέφτηκε κι έσπρωξε την καγκελόπορτα. Την ίδια ώρα που έμπαινε στην αυλή, είδε τον Αλέξη Δημητρίου να στέκεται στην ανοιχτή εξώπορτα του σπιτιού και να της γνέφει σοβαρός να προχωρήσει. Ούτε ένα χαμόγελο καλωσορίσματος δεν ανίχνευσε στο πρόσωπό του. Οι παλμοί της επιταχύνθηκαν,

αλλά ήταν αποφασισμένη να του αποδείξει πως αυτή ήταν το πιο κατάλληλο πρόσωπο απ' όλους όσους είχε ακούσει, για να την προσλάβει στην ορχήστρα του...

Μπαίνοντας στο σπίτι το πρώτο που είδε ήταν η θέα... κι ήταν έτσι ακριβώς όπως την περίμενε. Αν και τα άσπρα σύννεφα κάλυπταν όλο τον ουρανό, ο βράχος της Ακρόπολης φαινόταν ολοκάθαρα, όπως κοίταζε δεξιά. Στη μέση μια κοιλάδα από πολυκατοικίες με τους δρόμους και τις λεωφόρους να τη διασχίζουν σαν ποτάμια κι αριστερά ο Αϊ-Γιώργης, πάνω στο λόφο του Λυκαβηττού, που ξεχώριζε σαν άσπρο σημάδι στην κορφή του.

«Όταν έχει διαύγεια, φαίνονται τα καράβια αρόδου... ξεχωρίζουν ακόμα και τα φώτα από την Αίγινα», τον άκουσε να της λέει καθώς την έβλεπε να στέκεται ξαφνιασμένη μπροστά στη μεγαλοπρέπεια της πόλης.

Από δω πάνω όλα φαίνονταν αλλιώς κι η απόσταση έκρυβε τις ασχήμιες και τα προβλήματα της Αθήνας.

Ένιωσε την ανάσα του πίσω της. Κρατούσε ένα φλιτζάνι που άχνιζε κι ένιωσε το βλέμμα του να περιπλανιέται μαζί με το δικό της. Φορούσε ένα κόκκινο πουλόβερ και τ' ασημένια μαλλιά του ακούμπαγαν ελαφρά στο σβέρκο του... *Μάλλον χρειάζεται κούρεμα, ήταν η πρώτη σκέψη της Φωτεινής, καθώς γύρισε απότομα προς το μέρος του. Μέσα στα μάτια του διέκρινε μια έκπληξη καθώς για πρώτη φορά το βλέμμα του εστίασε στο πρόσωπό της. Μέχρι τώρα ούτε που την είχε προσέξει μάλλον. Γι' αυτόν αποτελούσε απλώς το επόμενο ραντεβού του...*

«... Λοιπόν, το όνομά σου είναι Φωτεινή Θαλασσινού,

έτσι δεν είναι;» Δεν ήταν που το θυμόταν, το διάβαζε πάνω σ' ένα χαρτί με σημειωμένα κι άλλα ονόματα, άλλα σβησμένα τελείως κι άλλα κυκλωμένα με κόκκινο και μαύρο στυλό.

«Μάλιστα... η Φωτεινή Θαλασσινού είμαι».

«Λοιπόν, Φωτεινή, δεν θέλω να μου πεις τίποτε για σένα... ούτε το βιογραφικό σου διάβασα ακόμα. Θέλω πρώτα να σ' ακούσω να παίζεις. Μπορεί να σου κάνει εντύπωση, όμως έτσι λειτουργώ. Δεν μ' ενδιαφέρουν οι περγαμηνές και τα διπλώματα από τα ωδεία, προτιμώ ν' ακούω την ψυχή του καλλιτέχνη...»

«...»

«Σε τρώμαξαν τα λόγια μου και δεν μιλάς; Το ταλέντο δεν διδάσκεται, ή το έχεις ή όχι...»

Η κοπέλα εξακολουθούσε να τον κοιτάζει αμήχανη. Ένα ανεπαίσθητο χαμόγελο χάραξε στα χείλη του. Ένα χαμόγελο που δεν άγγιξε τα μάτια του.

«... λοιπόν, Φωτεινή, τι θα παίζεις; έχεις αποφασίσει;»

«Έχω κάτι υπόψη μου... δεν είναι κλασικό με τη στενή έννοια. Παρά τις σπουδές μου, διάλεξα ένα παραδοσιακό κομμάτι, και μάλιστα έχω κάνει και κάποια υπέρβαση...»

Η έκφρασή του φανέρωσε έκπληξη και ενδιαφέρον μετά τα τελευταία της λόγια.

«Δηλαδή θα το ακούσω διασκευασμένο, απ' ό,τι κατάλαβα... Για πάμε λοιπόν. Έχεις άγχος;... Αν θέλεις, μπορούμε να περιμένουμε λίγο. Θέλεις να πιεις κάτι; Έναν καφέ;»

«Όχι, ευχαριστώ. Θα προτιμούσα να ξεκινούσαμε αμέσως. Αν πω καφέ κοιτάζοντας αυτή τη θέα που έχετε από δω πάνω, μάλλον θ' αυξηθεί το άγχος μου...»

Ο άντρας γέλασε και χωρίς να της πει τίποτε της έγνεψε δεξιά με το χέρι του. Την άφησε να προχωρήσει μπροστά. Ο διάδρομος ήταν φαρδύς και δεξιά κι αριστερά οι τοίχοι γεμάτοι από μικρά κορνιζαρισμένα σκίτσα με κάρβουνο. Η δουλειά ανήκε μάλλον σε ερασιτέχνη, αλλά το αποτέλεσμα ήταν πολύ όμορφο.

Μάλλον είναι δικά του, σκέφτηκε η Φωτεινή προχωρώντας προς το βάθος του διαδρόμου. Το δωμάτιο που μπήκαν ήταν ένα πλήρες στούντιο. Ξαφνικά από το φως και τη χαρά της μέρας, βρέθηκε σ' έναν ολότελα σκοτεινό κόσμο. Οι τοίχοι ήταν μονωμένοι με χοντρό σκούρο υλικό και πολλά μουσικά όργανα ήταν ακουμπισμένα σε διάφορες γωνιές. Ένα πλήρες ηλεκτρονικό σύστημα με οθόνες και υπολογιστές έπιανε έναν ολόκληρο τοίχο και στο τέλος του βρισκόταν ένα τεράστιο πιάνο. Ηχεία, καλώδια, ακουστικά και παρτιτούρες αποτελούσαν το μοναδικό ντεκόρ του δωματίου, στο οποίο υπήρχαν μόνο δυο φαρδιές αναπαυτικές καρέκλες. Ο Δημητρίου έσυρε μια καρέκλα και της έδειξε να καθίσει, ενώ τράβηξε από μια γωνιά ένα αναλόγιο, το προσάρμοσε στο σωστό ύψος μπροστά της κι ύστερα κάθισε μπροστά στο πιάνο.

«Θα παίζεις πρώτα μόνη σου και μετά θα παίζουμε ξανά μαζί το ίδιο κομμάτι. Εντάξει; Μπορούμε να ξεκινήσουμε όποτε θέλεις».

«Θα παίζω χωρίς παρτιτούρα, επιτρέπεται; Υπάρχει πρόβλημα;» Η Φωτεινή ανασηκώθηκε από την καρέκλα κι έβγαλε την κιθάρα που είχε ακουμπήσει πρόχειρα μπροστά της. Ο Δημητρίου τώρα την κοίταζε με περισσότερο ενδιαφέρον. Δεν το έβλεπε μόνο, το ένιωθε.

«Μη νομίζετε πως θα παίζω έτσι, επειδή θέλω να σας

εντυπωσιάσω. Το κομμάτι το έχω μελετήσει πολύ, αρκετά θα έλεγα, σαν να το έδινα εξετάσεις. Αν θελήσετε ν' ακούσετε και κάτι άλλο στη συνέχεια, τότε θα μου χρειαστεί οπωσδήποτε το αναλόγιο». Είχε ήδη ξεκινήσει να κουρδίζει την κιθάρα και να κάνει δοκιμές πάνω στα τέλια της.

«Ωραία λοιπόν, δεσποινίς Θαλασσινού, δεν μ' εντυπωσιάσατε ακόμα...»

Το κομμάτι που είχε επιλέξει να παίξει ήταν το «Τζιβαέρι». Ένα κλασικό παραδοσιακό τραγούδι με δωδεκανησιακή προέλευση, που οι ρίζες του έφταναν ακόμα πιο μακριά. Τζιβαέρι στους Έλληνες, τζεβαχίρ στους Τούρκους και τζαουαχίρ στους Άραβες. Τρεις λέξεις με το ίδιο ακριβώς νόημα... «Ο θησαυρός μου».

Ήταν το νανούρισμα που άκουγε από μικρό παιδί από τις θείες της. Το έλεγαν κι έκλαιγαν κι οι δυο με το ίδιο παράπονο στα μάτια. Μεγάλες γυναίκες με πολλούς καημούς και πολλά βάσανα στη ζωή τους. Μια ζωή τις θυμόταν να σκουπίζουν δάκρυα και να κοιτάζουν η μια την άλλη με μάτια παραπονεμένα και θολά, χωρίς ίχνος νιότης πάνω τους. Η καλοσύνη τους περίσσευε καθώς περνούσαν τα χρόνια. Μιλούσαν μόνο με τα μάτια και τα χέρια. Της Φωτεινής της αρκούσε. Τρεις γυναίκες σ' ένα μικρό σπίτι στα Πετράλωνα, που αγαπούσαν και νοιάζονταν πολύ η μια την άλλη: η Φρόσω, η Μαρία, η Φωτεινή.

Ξεκίνησε να παίζει. Το κομμάτι δεν το είχε μελετήσει καθόλου. Του είχε πει ψέματα, γιατί δεν ήθελε με κανέ-

ναν τρόπο να σχηματίσει λάθος εντύπωση, ούτε να τη χαρακτηρίσει υπερφίαλη. Αυτό το τραγούδι υπήρχε μέσα της και κάθε φορά το έπαιζε και με διαφορετικό τρόπο. Δεν ήταν σίγουρη πώς θα της έβγαινε σήμερα, ήλπιζε να μην της βγει καμιά τζαζ... ναι, είχε συμβεί κι αυτό. Για το μόνο που ήταν απόλυτα σίγουρη ήταν πως θα έβαζε ψυχούλα... Δεν το διάλεξε καθόλου τυχαία.

Το τραγούδι τελείωσε κι ο Δημητρίου δεν έλεγε ν' ανοίξει το στόμα του. Η Φωτεινή περίμενε ν' ακούσει τη γνώμη του. Ήξερε πως το είχε παίξει καλά, το ένιωσε απόλυτα να κυλάει μέσα της, χάθηκε από ένα σημείο και μετά στη μελωδία του... εκείνο που δεν ήξερε ήταν πώς του φάνηκε. Στο τέλος τον άκουσε ν' αναστενάζει και να σηκώνεται από τη θέση του. Πήρε μια κιθάρα από τη γωνία και τράβηξε την καρέκλα του απέναντί της...

«Γιά έλα να το πάμε και μαζί».

«Δεν μου είπατε αν σας άρεσε, έτσι όπως το έπαιξα».

«Πολύ...»

«Δεν θα με συνοδέψετε στο πιάνο;»

«Προτιμώ την κιθάρα τώρα... λοιπόν, το θυμάσαι όπως το έπαιζες; Αυτοσχεδίασες, έτσι;» Την κοίταζε και τα μάτια του δεν ήταν πια ανέκφραστα, ήταν υγρά.

«Δύσκολος ο αυτοσχεδιασμός σ' ένα τόσο κλασικό πια κομμάτι. Αλλά ήταν πραγματικά τέλειο. Λοιπόν, Φωτεινή, γιά να δούμε αν θα καταφέρεις να το ξαναπαίξεις και μαζί μου».

Τρεις ώρες αργότερα, η Φωτεινή κατέβαινε τα φαρδιά σκαλιά, τρέχοντας σχεδόν. Η βροχή μαστίγωνε το πρόσωπό της κι ο αέρας επιθετικά έσπρωχνε προς τα πίσω το κορμί της. Δεν καταλάβαινε τίποτε. Δεν περπατούσε, δεν

έτρεχε απλώς, ήταν ένα σύννεφο που πετούσε ψηλά στον ουρανό. Τόσο μεγάλη ήταν η χαρά της. Αποτελούσε ήδη μέλος της ορχήστρας του Αλέξη Δημητρίου. Χωρίς «περίμενε», «θα δούμε», «θα σε ειδοποιήσω», την ώρα που σκυμμένη έκλεινε το φερμουάρ της θήκης της κιθάρας, της είπε τα ευχάριστα.

«Μ' αρέσεις, Φωτεινή, έχεις πάθος και μυστήριο στο παίξιμό σου. Ξεκινάμε από αύριο κιόλας τις πρόβες και φρόντισε να είσαι τυπική με τους χρόνους. Το μόνο που δεν ανέχομαι είναι οι καθυστερήσεις, αυτό μην το ξεχάσεις ποτέ».

Της έδωσε το χέρι του, ενώ η ίδια δεν μπορούσε να κρύψει τη χαρά της και του το είπε. Πάντα έτσι έκανε, δεν μπορούσε να κρατηθεί ποτέ. Ήταν πολύ εκδηλωτικό παιδί.

«Χαίρομαι που είσαι τόσο χαρούμενη... και το όνομά μου είναι Αλέξης... χωρίς το “κύριος” μπροστά. Αλέξης λοιπόν και Φωτεινή. Αύριο θα γνωρίσεις και τους υπόλοιπους της ορχήστρας. Μια μεγάλη παρέα, με όλες τις ηλικίες, που γυρίζουμε σαν νομάδες από δω κι από κει, μεταφέροντας τη μουσική μας παντού σ' όλο τον κόσμο... Αυτό είμαστε κι αυτό είσαι κι εσύ από σήμερα. Καλώς ήρθες κοντά μας, Φωτεινή».

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

*Η μελαγχολία της απώλειας,
ο φόβος της αυταπάτης*

1

Κωνσταντινούπολη 1985

Η ομίχλη σκέπαζε την Πόλη. Άσπρα σύννεφα κατέβαιναν χαμηλά μέχρι τα σπίτια και κατρακυλώντας από τις σκεπές έκαναν το φως από τους φανοστάτες του δρόμου να φαίνεται θαμπό και κίτρινο. Αρρωστημένο. Το απόγευμα έδινε τη θέση του στη νύχτα, με μεγάλη ταχύτητα, αυτή θα έκανε κουμάντο από δω και μπρος, ήταν η ώρα της. Ο Βόσπορος ήταν σαν ένα ποτάμι με γάλα. Κάπου κάπου έβλεπες να ξεχωρίζει, πάνω από τα ακούνητα νερά του, κάποιος παραπλανημένος γλάρος. Αν ήταν μαύρος, φαινόταν μια γκριζα σκιά στον ορίζοντα· αν ήταν άσπρος, μοναχά τον άκουγες, που έσκουζε με απόγνωση και χανόταν στη συνέχεια μέσα στο θολό ορίζοντα. Λίγοι, ελάχιστοι άνθρωποι κυκλοφορούσαν έξω. Το κρύο ήταν βαρύ και η υγρασία ανυπόφορη. Κάποια αυτοκίνητα κοντοστέκονταν στον παράδρομο του παραλιακού δρόμου μα για λίγο. Δεν είχαν τίποτε να δουν πέρα από την απειλητική ασπρίλα.

Η Γκιουλ τράβηξε την κουρτίνα. Αυτό το γαλακτερό σκηνικό της προκαλούσε βαθιά μελαγχολία κι αυτή την ει-

κόνια την έβλεπε φέτος συχνότερα από κάθε άλλη χρονιά. Οι ομίχλες στην Πόλη ήταν συνηθισμένο φαινόμενο, αλλά τούτο το χειμώνα το κακό είχε παραγίνει. Μισούσε την ομίχλη, την υγρασία και τη σιωπή που τη συνόδευε. Το χιόνι έκανε την πρώτη του εμφάνιση προς το τέλος του Νοέμβρη κι ύστερα από πέντε μέρες, πάνω που άρχισε να γαριάζει και να γίνεται γκριζωπό, οι βροχές που ακολούθησαν έφεραν τη λύτρωση της αξιοπρέπειάς του... κι ύστερα πάλι η ομίχλη, ό,τι χειρότερο. Πλησίαζε Πρωτοχρονιά.

Πάνω στο κρεβάτι της βρίσκονταν απλωμένες τρεις βραδινές τουαλέτες που είχαν παραδοθεί νωρίτερα από τη μοδίστρα. Όλες πανέμορφες, ξεχωριστές, όμως αυτή με το ροδί βελούδο ήταν η ωραιότερη, σκέφτηκε. Η Γκιουλ δεν θα μπορούσε να κάνει καλύτερη επιλογή για το βράδυ των γενεθλίων της, ακριβώς δυο μέρες μετά. Πήρε το πανάκριβο φόρεμα στα χέρια της και βύθισε το πρόσωπό της στο μαλακό ύφασμα. Ανατρίχιασε από την υφή του πάνω στο λεπτό της δέρμα και κρατώντας το ένα κουβάρι στην αγκαλιά της, πήγε και στάθηκε μπροστά στον παλιό τεράστιο καθρέφτη του δωματίου της. Το ακούμπησε στο σώμα της κρατώντας το με το ένα χέρι πάνω στο στήθος της και με το άλλο προσπάθησε να σηκώσει τα μαλλιά της ψηλά. Αδύνατο να τα καταφέρει. Πλούσια κι ανυπόταχτα, ξέφευγαν από την παλάμη της κι έπεφταν ξανά, σαν ξανθός χείμαρρος, πάνω στους ώμους της. Αφού έπαιξε για λίγο αυτό το παιχνίδι ναρκισσισμού, άφησε την τουαλέτα πάνω στο κρεβάτι δίπλα στις άλλες και τράβηξε πάλι την κουρτίνα. Το άσπρο χρώμα, που έβλεπε προηγούμενως, δεν υπήρχε πια. Μέσα σ' ελάχιστα λεπτά είχε δώσει τη θέση του στο μαύρο της νύχτας. Τα σκόρπια φώτα του κήπου που αχνόφεγγαν... και πράγμα παράξενο, έφτιαχναν σκιές

μαζί με την ομίχλη. Η υγρασία δημιουργούσε υγρές κορδέλες ανάμεσα στα γυμνά κλαδιά των δέντρων κι ο αέρας τις πήγαινε πέρα-δώθε σαν εκκρεμές. Ο κήπος τους εκείνο το βράδυ έμοιαζε με σκηνικό ασπρόμαυρης ταινίας.

Το σπίτι τους βρισκόταν λίγο πιο πάνω από το Μπεσίκτας κοντά στο Σισλί, πάνω από τη μεγάλη γέφυρα του Βόσπορου. Ήταν χτισμένο πάνω σ' ένα χαμηλό λόφο, ακριβώς στην καμπύλη του δρόμου, κι είχε απεριόριστη θέα τόσο στην παλιά πόλη όσο και απέναντι στο Ουσκιουντάρ. Από τις βεράντες του σπιτιού, σαν είχε καλοσύνη, μπορούσες να διακρίνεις τη βιάση των νερών του Βόσπορου να πέσουν στη Θάλασσα του Μαρμαρά. Όσο προχωρούσαν προς την «μπούκα», η ταχύτητά τους γινόταν ολοένα και μεγαλύτερη και το χρώμα τους άσπρο, αφρώδες. Αυτό σπάνια μπορούσες να το διακρίνεις από τόσο μακριά. Η Γκιουλ μπορούσε όμως να το βλέπει καθημερινά, αφήνοντας ελεύθερα τα μάτια της φαντασίας της.

Όλο όνειρα έκανε. Να πείσει τον πατέρα της να την αφήσει να πάρει δίπλωμα αυτοκινήτου, να παρακολουθήσει μαθήματα εμπρού¹ στο εργαστήρι της Φεριντέ, να συνεχίσει

1. Η λέξη εμπρού στα περσικά σημαίνει «νεφελοειδής». Είναι μια παραδοσιακή τέχνη ζωγραφικής, ένα είδος μαρμαρογραφίας. Σαν τεχνοτροπία πρωτοεμφανίστηκε στην Τουρκία τον 9ο αιώνα. Η ζωγραφιά με ξεχωριστό τρόπο γίνεται πρώτα μέσα στο νερό κι ύστερα ο ζωγράφος την «κολλάει» σε χαρτί. Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για τα χρώματα είναι μια πηκτική ουσία από κόκκινα φύκια (καραγενάνη), εκχύλισμα από τραγάκανθο (κόμμυ), ορυκτά χρώματα και χολή βοδιού. Το ξύλο που ανακατεύονται τα υλικά είναι από κλαδί τριανταφυλλιάς και το πινέλο είναι με τρίχες από ουρά αλόγου. Η ζωγραφιά γίνεται σε ρηχό και μικρό ορθογώνιο ταψάκι. (Όλες οι σημειώσεις είναι της συγγραφέως.)

τα μαθήματα πιάνου, να τελειοποιήσει τα αγγλικά της, και πολλά πολλά ακόμα «να». Τη στοίχειωναν αυτά τα «να»! Ήταν πολλά κι έπρεπε να διαλέξει μόνο ένα. Αυτή ήταν η εντολή που είχε πάρει από τον πατέρα της. Η Γκιουλ είχε διαλέξει το εμπρού. Αυτή ήταν η πρώτη της επιλογή, η πραγματική επιθυμία της, το όνειρό της.

Οι σπουδές της είχαν διακοπεί απότομα, ύστερα από την αρρώστια της μητέρας της κι η ίδια έσπευσε να επιστρέψει γρήγορα στην Κωνσταντινούπολη. Δυο χρόνια είχαν περάσει από τότε και κανένας πια, αλλά ούτε κι η ίδια, δεν μιλούσε για την επιστροφή της στο Παρίσι και τη συνέχιση των σπουδών της. Το θέμα σαν να είχε ηθελημένα αγνοηθεί απ' όλους, από την πρώτη κιόλας μέρα που με την ψυχή στο στόμα προσγειώθηκε στ' αεροδρόμιο της Πόλης. Τον πρώτο καιρό αυτό ήταν απόλυτα δικαιολογημένο, μιας και η έννοια της ήταν μόνο μία: να γίνει καλά η μητέρα της.

Από το νοσοκομείο στο σπίτι και πάλι πίσω, αυτό ήταν το καθημερινό της πρόγραμμα, κι αυτό το συνεχές πηγαίνε-λα συνεχίστηκε για μεγάλο διάστημα. Όταν πήγαν πλέον οριστικά στο σπίτι, πέρασε αρκετός καιρός, ώσπου τα πράγματα ν' αποκτήσουν και πάλι τη ρουτίνα μιας ήρεμης καθημερινότητας. Ο αδελφός της, ο Καντίρ, ήταν στο στρατό και μόλις τελείωνε μ' αυτή την αναγκαστική υποχρέωση, όπως την έλεγε περιφρονητικά, θα έφευγε για το μεταπτυχιακό του στην Αμερική. Είχε δηλώσει απερίφραστα στον πατέρα τους πως αυτή ήταν μια απόφαση που δεν θα την άλλαζε με τίποτε και για κανένα λόγο. Ήταν περιττές όμως αυτές οι δηλώσεις του, μιας και κανένας δεν είχε την παραμικρή αντίρρηση.

Ο Καντίρ ήταν δυο χρόνια μικρότερός της και τελείως διαφορετικός χαρακτήρας από την ίδια. Εκτός από την αδελφική σχέση, δεν τους συνέδεε τίποτε άλλο. Επιθετικός τύπος ο Καντίρ, υπερκινητικός, με την αντίδραση πάντα για άμυνα σε κάθε συζήτηση και βαθιά μελαγχρινός... σχεδόν μαύρος. Το δέρμα της Γκιουλ ήταν κατάλευκο με κυματιστά ξανθά μαλλιά... «σαν θάλασσα από στάχια είναι τα μαλλιά σου», της έλεγε κάθε φορά με λατρεία στο βλέμμα η θεία της η Ζεϊνέπ.

Πέρασε αρκετός καιρός μέχρι να έρθει ξανά η κουβέντα στο θέμα των σπουδών της. Ο ίδιος ο πατέρας της το ανακίνησε ξαφνικά ένα πρωί, ενώ έπαιρναν όλοι μαζί το πρωινό τους στη μεγάλη τραπεζαρία του σπιτιού.

«Η απόφασή μου, Γκιουλ, είναι πως πρέπει να μείνεις εδώ πια. Η μητέρα σου είναι μεν καλύτερα, αλλά θα νιώθει ακόμα πιο καλά αν ξέρει πως δεν θα φύγεις ξανά. Αυτή είναι και η δική μου επιθυμία βέβαια», της δήλωσε κοιτάζοντάς την έντονα. Τέλος του Αυγούστου ήταν κι η ζέστη εξακολουθούσε να είναι ανυπόφορη.

«Δεν έχω αντίρρηση. Θα μείνω κοντά στη μαμά».

Στην πραγματικότητα αυτή ήταν και η δική της επιθυμία. Δεν ήθελε άλλο τη μοναξιά της Ευρώπης και τη λαμπερή ανωνυμία του Παρισιού. Προτιμούσε την πόλη της, τους ανθρώπους της, τους φίλους της και τις όμορφες βόλτες στο Βόσπορο. Εξάλλου ήταν και το σπίτι στο νησί... η μεγάλη αγάπη της. Φέτος δεν είχαν πάει, όμως και μόνο που ήξερε πως ήταν πάντα εκεί ανοιχτό και την περίμενε, ηρεμούσε μέσα της.

«Σκέφτομαι... τι θα μπορούσες να κάνεις μέχρι να...» Η κουβέντα κόπηκε απότομα στο «να», όμως η Γκιουλ κα-

τάλαβε πολύ καλά τι ήθελε να πει, τι εννοούσε... «Να παντρευτείς» ήταν το ρήμα που δεν της είπε. Το αγνόησε, έκανε πως δεν κατάλαβε. Δεν την ενδιέφερε προς το παρόν ν' ανοίξει μια κουβέντα που δεν είχε κανένα νόημα.

«Η φιλοσοφία εξάλλου δεν μ' ενδιέφερε εξαρχής. Σας το είχα πει από τότε. Εσείς, πατέρα, επιμένετε τόσο πολύ. Θα ήθελα να κάνω κάτι που να ταιριάζει περισσότερο στο χαρακτήρα μου. Δυο ολόκληρα χρόνια στο Παρίσι, μόνο αυτό σκεφτόμουν...»

«Και βρήκες τι σου ταιριάζει, Γκιουλ;»

«Θέλω να ξεκινήσω μαθήματα εμπρού, θυμάστε παλιότερα που είχατε χαρεί όταν σας το ανέφερα; Είχατε γελάσει δυνατά, θυμάμαι, και μου είχατε πει πως θα μου το επιτρέπατε...»

Την έκοψε απότομα...

«Φυσικά και δεν το επιτρέπω. Η κυρία Φεριντέ έχει πολλούς μαθητές για ν' ασχοληθεί αποκλειστικά μαζί σου».

«Μα... κι εγώ θα μπορούσα να είμαι μία μαθήτριά της... Χμ, ίσως θα μπορούσα να συνεχίσω και τα μαθήματα πιάνου που τα σταμάτησα στη μέση. Και το πιάνο μού λείπει. Όταν κάθομαι στο σκαμνί για να παίξω, τρέμουν τα χέρια μου... τα ακουμπάω πάνω στα πλήκτρα και τότε νιώθω πως άφησα κάτι μισό... Θα μπορούσα να κάνω και τα δυο...» Προσπάθησε να τον κοιτάξει κατάματα, όμως ο πατέρας της έδειχνε απόλυτα προσηλωμένος στην ανοιχτή εφημερίδα μπροστά του.

«Πατέρα... σε παρακαλώ, κοίταξέ με. Το εμπρού μ' ενδιαφέρει πάρα πολύ». Κόμπιασε, σαν είδε πως η εφημερίδα κατέβηκε αργά κι ο πατέρας της την κοίταζε ανέκφραστα «... και το πιάνο βέβαια, δε λέω...»

Ο Ορχάν μπέη εξακολουθούσε να την κοιτάζει ολοένα και με πιο αδιάφορο βλέμμα, σαν να περίμενε να καταλήξει σε κάτι απ' όλα αυτά, που ο ίδιος φαινόταν να τα θεωρεί περιττά πράγματα, απαραίτητα όμως, όπως τα στολίδια, πάνω σε λερωμένα ρούχα... «Οι σπουδές αυτού του είδους είναι πεταμένα λεφτά», ήταν η φράση που έλεγε συχνά. Ήταν από τους ανθρώπους που δεν πέταγε άσκοπα ποτέ ούτε μια λίρα. Ήξερε όμως πως, όπως και τα περιττά λούσα, κάποια πράγματα ήταν αναγκαίο κακό. Θα υποχωρούσε στην επιθυμία της κόρης του και θα την άφηνε να συνεχίσει το πιάνο της.

«Επίσης θέλω να μάθω να οδηγώ και μετά ν' αγοράσω αυτοκίνητο. Θέλω τόσο πολύ να φεύγω... να πηγαίνω μακριά ως τη Μαύρη Θάλασσα, στο Εντίρνε, στη Ραιδεστό, να περνάω το Βόσπορο στην άλλη μεριά, να πηγαίνω στα δάση του Σίλε, στις παραλίες του, στην Μπούρσα, στο...»

«Γκιουλ... Γκιουλ, σταμάτα. Τι είναι αυτά που σκέφτεσαι; Τι λες; Ποια είσαι για να γυρνάς μόνη σου στους δρόμους; Το αμάξι και τα διπλώματα οδήγησης ξέχνα τα. Όπου θέλεις, μπορείς να ζητήσεις να σε πάει ο οδηγός... Τι τον έχουμε; Για να τρώει όλη μέρα στην κουζίνα; Δεν υπάρχει περίπτωση να πάρεις αυτοκίνητο... κι όσο για τα άλλα που μου είπες πως θες να κάνεις, θα διαλέξεις ένα. Μόνο ένα, ό,τι κι αν είναι αυτό, εγώ θα συμφωνήσω. Αλλά σ' το τονίζω: μόνο ένα». Την παράτησε απότομα κι άφησε το τσάι του μισό. Τον είχε νευριάσει με τα λόγια της και με τη φαντασία της, που δεν μπόρεσε να τη χαλιναγωγήσει, χωρίς να σκέφτεται σε ποιον μιλούσε.

Ο πατέρας της ήταν επιχειρηματίας, από τους μεγαλύτερους της Τουρκίας κι από τα μεγαλύτερα ονόματα σ'

ολόκληρο τον κόσμο. Τον ήξεραν όλοι, τόσο από τις συχνές εμφανίσεις του στην τηλεόραση όσο κι από την πρόσφατη δραστηριότητά του στο θέμα της ενέργειας. Ήταν ένας από τους μεγαλύτερους χρηματοδότες, στο πρότυπο εργοστάσιο νέας τεχνολογίας, που κατασκευαζόταν ήδη στην Ανατολία. Πολλά προσδοκούσαν απ' αυτό το εργοστάσιο, που αποτελούσε πλέον καθημερινό θέμα στις ειδήσεις. Ο Ορχάν Τσετίν φιγουράριζε πρώτο πλάνο, δίπλα σε σπουδαιούς πολιτικούς, αρχηγούς ξένων χωρών και μεγάλους τραπεζίτες. Μόλις αποφάσισε να επενδύσει στην ενέργεια, οι δουλειές του δεκαπλασιάστηκαν απότομα. Όλοι ήθελαν να υπάρχει κάπου, σε κάποιο λογιστικό κιτάπι τους γραμμένο τ' όνομά του, η εταιρεία του, να φαίνεται ότι, έστω για μια φορά, είχαν την τύχη να συναλλαχθούν μ' έναν τόσο ισχυρό άντρα.

«Αν έβαζες για πρωθυπουργός, μπορεί και να έβγαίνες», του είπε κάποια φορά σκωπτικά η θεία Ζεϊνέπ. Χαχάνισε και την κοίταξε περιφρονητικά. Αδελφή του ήταν, μα καθόλου δεν τη σεβόταν. Ανύπαντρη και μόνη, γερνούσε στο παλιό γιαλί έξω από το Μπεμπέκ.

«Σιγά μην έβαζα πρωθυπουργός... για να κάνω ό,τι μου λένε. Τώρα όλοι στέκονται σούζα στις προσταγές και στις επιθυμίες μου και το μέλλον μου το καθορίζω εγώ και μόνο εγώ».

Μετά απ' αυτή την κουβέντα, κανείς δεν του ξαναείπε ποτέ το παραμικρό. Σάμπως και τον έβλεπαν; Πολύ σπάνια...

Καλύτερα... σκέφτηκε η Γκιουλ, που από τη μια τον φοβόταν πολύ κι από την άλλη δεν ήθελε και πολλές κουβέντες μαζί του. Διαφωνούσε με όλα όσα πίστευε, με όσα

έκανε και με τις μεθόδους που χρησιμοποιούσε. Μέχρι τώρα στη ζωή της, γινόταν πάντα αυτό που ήθελε ο πατέρας της. Πήγαινε με τα νερά του, γιατί δεν ήθελε καβγάδες και φωνές. Όποιος από το σπίτι τού πήγαινε κόντρα, κατέληγε πάντα στο ίδιο σημείο και στο τέλος βέβαια κάθε φορά περνούσε το δικό του. Αυτός ήταν που επέμενε να τη στείλει σε κολέγιο στη Γαλλία για να σπουδάσει φιλοσοφία... Θεωρούσε πολύ «κλασική» αυτές τις σπουδές. Ήταν της μόδας εκείνο τον καιρό οι κόρες των καλών οικογενειών να σπουδάζουν φιλοσοφία, ιστορία της τέχνης και διάφορα συναφή. Ανέβαιναν αυτόματα στην εκτίμηση της αστικής κοινωνίας της Πόλης και σίγουρα ανέβαζαν και τις μετοχές τους στην επιλογή κάποιου εξίσου «σικι» γαμπρού. Σύμφωνα με το κατεστημένο λοιπόν πήγε κι ο πατέρας της κι όχι από επιθυμία να σπουδάσει η κόρη του. Από τότε που η Γκιουλ θυμόταν τον εαυτό της, μια δασκάλα γαλλικών ήταν συνέχεια δίπλα της, συχνότερα ακόμα κι από τη μάνα της. Προδιαγεγραμμένο το μέλλον της από τη στιγμή που γεννήθηκε.

Από τη μια μελαγχολούσε, όταν σκεφτόταν πως ουσιαστικά «χάρηκε» με την αρρώστια της μητέρας της και την εντολή του πατέρα της να τα παρατήσει όλα και να γυρίσει στην Κωνσταντινούπολη, κι από την άλλη έβλεπε πως εδώ είχε ελάχιστα περιθώρια για ν' ανοίξει τα φτερά της. Είχε περάσει άλλωστε «τη μόδα» της Γαλλίας... τώρα όλοι οι πλούσιοι πήγαιναν στην Αμερική! Η Γκιουλ, ευτυχώς, το τρένο αυτό το είχε χάσει.

Κάθισε στο γραφείο της και ξεφύλλισε το φυλλάδιο με τις πληροφορίες για το εμπρού. Θα ήθελε πραγματικά ν' ασχοληθεί μ' αυτό; Γιατί, άλλο να σ' αρέσει κάτι, να το

βλέπεις, να το καταλαβαίνεις, να σου δημιουργεί εικόνες και συναισθήματα, κι άλλο να θέλεις να το σπουδάσεις, να το εκμεταλλευτείς σαν επάγγελμα...

«Ψάχνω επάγγελμα;» αναρωτήθηκε η Γκιουλ κι έκλεισε απότομα το φυλλάδιο. Υπήρχε έστω και η παραμικρή περίπτωση ο πατέρας της να της επιτρέψει ν' ασχοληθεί επαγγελματικά με το εμπρού; Απολύτως καμιά.

«Θέλεις να με κοροϊδεύει όλη η Πόλη;» αυτό θα της έλεγε και θα της το απέκλειε κατηγορηματικά αν επέμενε.

Το μόνο που ίσως θα δεχόταν ήταν να πάει και να δουλέψει μαζί του, κάτι που για την ίδια θα ήταν χειρότερο κι από βασανιστήριο και γι' αυτό επιμελώς απέφευγε τις συζητήσεις που αφορούσαν τις δραστηριότητες και τις επιτυχίες του.

Δεν ήξερε αν ήταν καλός άνθρωπος ο πατέρας της, δεν ήξερε τι πίστευε κατά βάθος, δεν τον ήξερε καθόλου... κανέναν δεν τον ήξερε. Ούτε η μάνα της. Από προξενικό είχαν παντρευτεί, όπως συνηθιζόταν τότε, αλλά μέχρι και σήμερα πολλά πράγματα δεν είχαν αλλάξει πάνω σ' αυτό τον τομέα, τουλάχιστον στο δικό τους κοινωνικό περίγυρο. Οι περισσότεροι γάμοι που ήξερε, όλοι γίνονταν περίπου με τον ίδιο τρόπο. «Γάμοι συμφερόντων», έτσι τους έλεγε κι έτσι ήταν... Κι αν καμιά φορά παρεξέκλινε κανέναν, τα προβλήματα που προκαλούνταν στη συνέχεια καταντούσαν βραχνάς για το ίδιο το ζευγάρι, που ένιωθε αποκομμένο κι αποξενωμένο απ' όλους. Οι κοινωνικές ανισότητες που υπήρχαν ακόμα στην Τουρκία, δεν επέτρεπαν την ευτυχία.

Η μητέρα της Γκιουλ, η Αϊσέ, ήταν από παλιά αριστοκρατική οικογένεια, με μεγάλη προσφορά σ' όλους τους τομείς εκπαίδευσης, πνευματικής παράδοσης και πολιτισμού της Πόλης. Πολλοί από τους προγόνους της άφησαν ιστορία στο πέρασμά τους. Χαρακτηριστικό είναι ότι το σύγγραμμα που είχε γράψει ο παππούς της Αϊσέ πριν από πολλά χρόνια και που αναφερόταν στη μικρογραφία, διδασκόταν μέχρι και σήμερα στο τμήμα Ιστορίας της Τέχνης του Πανεπιστημίου της Κωνσταντινούπολης. Ο πατέρας της ήταν καθηγητής Βοτανολογίας στο Τμήμα Ερευνών του πανεπιστημίου κι ο αδελφός του ονομαστός γιατρός.

Η οικογένεια της Αϊσέ, παρά το όνομα και την καταξίωση που έχαιρε απ' όλους, δεν ήταν ποτέ πλούσια. Ναι μεν τους ακολουθούσε η φήμη της προσφοράς στην κουλτούρα της Πόλης, αλλά ποτέ δεν είχαν αρκετά χρήματα ούτε μεγάλες ανέσεις. Την κοινωνική τους θέση και τ' όνομά τους αγόρασε ο Ορχάν, για να το προσθέσει στον ισχυρισμό του πως ο προπάππος του είχε καταγωγή απευθείας από το σουλτάνο. Με περηφάνια φορούσε το δαχτυλίδι-σφραγίδα στο χέρι του και δεν το έβγαζε ποτέ. Όλοι γνώριζαν πως οι σουλτάνοι για να δείξουν την εύνοιά τους σε κάποιον, πρώτα του παραχωρούσαν μεγάλα προνόμια και υψηλόβαθμες θέσεις στη διοίκηση του κράτους και στη συνέχεια του έδιναν ένα από τα πιο σημαντικά και πιο σπουδαία δώρα: ένα πανάκριβο δαχτυλίδι που απεικόνιζε συνήθως το έμβλημα της αυτοκρατορίας κι αποτελούσε τη σφραγίδα της εμπιστοσύνης στο πρόσωπό τους. Ένα δαχτυλίδι που προκαλούσε σεβασμό και φόβο, γιατί όλοι ήξεραν τη δύναμη και την εξουσία που είχε ο άνθρωπος που το φορούσε.

Κανείς δεν ήξερε αν ήταν αλήθεια ή όχι οι ισχυρισμοί

του Ορχάν μπέη. Πολλοί αμφισβητούσαν την καταγωγή του και παλιότερα κάποιοι ισχυρίζονταν πως «έδωκε πολλούς παράδες ο παππούς του για ν' αγοράσει αυτούς τους τίτλους». Έλεγαν πως ανέκαθεν η οικογένειά του ήταν φάρα εμπόρων που ήρθαν από την Ανατολία στην Πόλη και πως δεν είχαν καμιά σχέση ούτε με σουλτάνους κι αξιώματα ούτε μ' εξουσίες. Με τη δύναμη όμως και το χρήμα που είχαν αποκτήσει εδώ και πολλά χρόνια, ιδίως ο ίδιος, κανείς δεν τολμούσε πια ν' αρθρώσει το παραμικρό υπονοούμενο, ούτε ν' αμφισβητήσει το κύρος της καταγωγής του Ορχάν μπέη.

«Εμείς μεγαλώσαμε σε παλάτια...» συνήθιζε να λέει κάθε φορά που άκουγε κάποιο σχόλιο για κάποιον εξίσου πλούσιο μ' αυτόν. «Δεν μας κάνουν εντύπωση οι νεόπλουτοι και τα κραυγαλέα μεγαλεία τους».

Ήταν αλήθεια αυτό που έλεγε. Το γιατί στο Βόσπορο, εκεί που έμενε τώρα η θεία της η Ζεϊνέπ, απέπνεε την αίγλη της αριστοκρατίας της εποχής του. Αυτό ήταν το πατρικό τους, «το σπίτι του παππού», όπως συνήθιζαν να το λένε όλοι, μιας και αυτό ανήκε στον προπάππο της Γκιουλ, το μεγάλο και τρανό εκείνης της εποχής Φατίχ Τσετίν. Ήταν ένα από τα πέντε σπίτια που ανήκαν στην οικογένεια και που όλα ξεχώριζαν. Ακόμα και το εξοχικό στο νησί ήταν το ομορφότερο απ' όλα τα σπίτια εκεί κι είχε τους μεγαλύτερους κήπους. Δέσποζε σαν κυρίαρχος του νησιού, χτισμένο στην κορφή του λόφου, αγναντεύοντας την πόλη, τη Θάλασσα του Μαρμαρά και τις απέναντι ακτές.

Ένα από τα άλλα σπίτια λειτουργούσε σαν πινακοθήκη στο ιστορικό κέντρο της πόλης, δωρεά από τον πατέ-

ρα της στο δήμαρχο, ασφαλώς έναντι κάποιων διευκολύνσεων που δεν τις ήξερε κανείς. Γεγονός πάντως ήταν πως σε κάθε επίσημη εκδήλωση, σε κάθε σοβαρή προεμίερα, η πρόσκληση έφτανε στο σπίτι τους ιδιόχειρα γραμμένη από τον ίδιο το δήμαρχο, και μάλιστα την έφερνε πάντα «τιμής ένεκεν» ο οδηγός του.

Το σπίτι τους ήταν ένα παλιό παλάτι. Μάλιστα υπήρχαν γκραβούρες της εποχής του 16ου αιώνα και σ' αυτές το σπίτι διακρινόταν καθαρά να στέκεται μόνο του εκεί στην πλαγιά, περιτριγυρισμένο από δέντρα και μικρά ποτάμια. Κανένα άλλο κτίσμα δεν υπήρχε γύρω του. Οι αυθεντικές γκραβούρες υπήρχαν στο Ιστορικό Μουσείο της Πόλης και τα αρχικά αντίγραφα τους βρίσκονταν κρεμασμένα σε περίοπτη θέση στη μεγάλη βιβλιοθήκη του σπιτιού μέσα σε χρυσές κορνίζες. Τους άξιζε το χρυσάφι που τα περιέβαλλε, μιας κι ο ζωγράφος είχε βάλει όλη του την τέχνη ν' απεικονίσει το λευκό μάρμαρο, που άστραφτε κάτω από τον ήλιο, το μπλε της θάλασσας, που σε κάποια σημεία γινόταν τελείως αχνό από τη ζέστη του καλοκαιριού, τα ποταμάκια που έτρεχαν αφρισμένα ανάμεσα σε κάτασπρα βότσαλα και βραχάκια, τα λουλούδια στις όχθες, που γύρναγαν προς τα κάτω το κεφάλι να προφυλαχτούν από το ζεστό μεσημέρι, και τα δέντρα που στέκονταν γύρω, σαν όρθιοι φρουροί όλης αυτής της ομορφιάς. Στο βάθος, ίσα που ξεχώριζαν οι μιναρέδες της Αγια-Σοφιάς γυμνοί και κατακόρυφοι, σαν προσευχή στον ουρανό και στο Θεό που έκρυβε μέσα του.

Η Γκιουλ πολλές φορές στεκόταν ακίνητη με τις ώρες και κοιτούσε τις γκραβούρες. Ήταν τρεις, το ίδιο θέμα, τα ίδια χρώματα, από άλλες γωνίες. Ο σκοπός τους ήταν να

αναδειξουν όσο μπορούσαν περισσότερο την ομορφιά του σπιτιού. Να φανεί η λευκότητα του μαρμάρου, το μεγαλειώδες οικοδόμημα, που ακόμα και για τα μέτρα εκείνης της εποχής ήταν τεράστιο. Ο πατέρας της είχε έγγραφα, γραμμένα στην παλιά γλώσσα και σφραγισμένα με δαχτυλίδι, που αποδείκνυαν πως το παλάτι αυτό ήταν ένα από τα εξοχικά σπίτια του σουλτάνου και το ορμητήριό του για κυνήγι στο δάσος, που ξεκίναγε λίγα μέτρα πιο πάνω από την πίσω πλευρά του κι έφτανε μέχρι τη Μαύρη Θάλασσα.

Το σπίτι αυτό είχε αγοραστεί παλιότερα από την οικογένεια του πατέρα της και στέγαζε για χρόνια την πρεσβεία κάποιας μεγάλης χώρας. Αυτό συνέβαινε μέχρι που μεταβιβάστηκε στ' όνομα του Ορχάν Τσετίν κι αυτός αποφάσισε μετά το γάμο του να το χρησιμοποιήσει σαν μόνιμη κατοικία. Με την αίγλη που είχε αποκτήσει και τη μεγάλη οικονομική του επιφάνεια, δεν γινόταν να μένει σε κάποιο ταπεινότερο σπίτι. Η Γκιουλ θυμόταν πως πάντα γκρίνιαζε για τα έξοδα που συνεπαγόταν η συντήρησή του, για το προσωπικό που έπρεπε να έχει, για τα υπόγεια που πλημμύριζαν όταν τραβούσε σε μάκρος ο χειμώνας και για πολλά άλλα, που πάντα είχαν σχέση με τα χρήματα... Όμως ούτε που του περνούσε από το νου πως θα μπορούσε ν' αποχωριστεί ποτέ «το παλάτι του»...

Εξωτερικά το σπίτι δεν είχε αλλάξει σχεδόν καθόλου, από τότε που πρωτοχτίστηκε. Το κυρίως κτίσμα παρέμενε ακριβώς ίδιο με ελάχιστες αλλαγές, που αφορούσαν την πρόσοψη και την κεντρική βεράντα. Ο κήπος, όπως ακριβώς και στην γκραβούρα, οριοθετούσε, με ψηλά δέντρα, φτελιές και κυπαρίσσια, τη μεγάλη του έκταση. Η

διάταξή του είχε αλλάξει μόνο εσωτερικά. Στη θέση τους παρέμεναν, ακριβώς στο κέντρο του, το μαρμάρινο σιντριβάνι και η τεράστια πελούζα με τα μαρμάρινα δρομάκια. Τη θέση του πολύπλοκου διαδρόμου από θαμνώδη φυτά, που ο ζωγράφος είχε αποτυπώσει με κάθε λεπτομέρεια, κατά το πρότυπο των γαλλικών κήπων είχαν πάρει περιβόλια μ' όλων των ειδών τα λουλούδια, ανθόδεντρα, τριανταφυλλιές μ' όλα τα χρώματα, φρουτόδεντρα και παρτέρια με αρωματικά φυτά και βότανα.

Εσωτερικά οι αλλαγές που πρέπει να είχαν γίνει στη διάρκεια όλων αυτών των χρόνων, πάνω από τρεις αιώνες πια, πρέπει να ήταν πολλές και μεγάλες. Μόνο ο πατέρας της είχε κάνει ως τώρα πάνω από πέντε ανακαινίσεις! Το σπίτι πλέον ήταν ό,τι πιο σύγχρονο μπορούσε να σκεφτεί κάποιος, τόσο από τεχνολογική άποψη όσο και από εικαστική. Η τελευταία ανακαίνιση έγινε πέρσι, λίγο πριν από την Πρωτοχρονιά, ενόψει της μεγάλης δεξίωσης που δόθηκε στις τεράστιες σάλες του. Αποτέλεσε όντως τη «δεξίωση της χρονιάς», όπως έλεγαν όλοι, και για πολύ καιρό ήταν το μόνιμο θέμα συζήτησης τόσο από τα μέσα ενημέρωσης όσο κι από τα οκτάστηλα των εφημερίδων. Άλλαξαν όλα τα έπιπλα στις δυο κεντρικές σάλες, όπως και ο φωτισμός, και κάποιοι από τους πίνακες μεταφέρθηκαν αλλού. Ευτυχώς οι ταπετσαρίες δεν πειράχτηκαν, ήταν ρητή η εντολή του Ορχάν μπέη να μην τις ακουμπήσουν. Όλες τους είχαν την υπογραφή μεγάλων ζωγράφων του 16ου και του 17ου αιώνα στο κάτω μέρος τους... «Το σήμα κατατεθέν» της αξίας τους!

Μερικά από τα έπιπλα ήταν τόσο κραυγαλέα μοντέρνα, που φαινόταν τελείως αστεία κάτω από τα δαντε-

λωτά, ζωγραφιστά ταβάνια και με φόντο πίσω τους τις μεγαλοπρεπείς ταπετσαρίες...

Το κιτς της επίδειξης του πλούσιου δεν πρέπει να διαφέρει και πολύ απ' αυτό του νεόπλουτου που ισχυρίζεται πως σιχαίνεται τόσο πολύ ο πατέρας... σκεφτόταν συχνά και η Γκιουλ χαμογελούσε ειρωνικά.

Ο Ορχάν μπέη, ήδη, τα είχε μοιρασμένα τα πράγματα. «... για να γνωρίζετε τι ανήκει στον καθένα και να μην υπάρχει κανένα πρόβλημα αργότερα», είχε πει, απευθυνόμενος κυρίως σ' αυτήν. Κληρονόμος της τεράστιας περιουσίας του ήταν κατά πρώτον ο γιος του και σ' όλες τις επιχειρήσεις τού εκχωρούσε πολύ πιο πάνω από το πενήντα τοις εκατό. Ένα τμήμα από τις μετοχές του θα έπαιρνε η Γκιουλ κι ένα άλλο θα πήγαινε για κοινωφελείς σκοπούς «επ' ονόματί του». Ήθελε να περάσει στη σύγχρονη ιστορία της Τουρκίας κάτι σαν εθνικός ευεργέτης, αφού και το ακίνητο στο κέντρο της Κωνσταντινούπολης, μετά το θάνατό του, το εκχωρούσε εξ ολοκλήρου στην πολιτεία. Το σπίτι που έμεναν θα το έπαιρνε κι αυτό ο Καντίρ, όμως το γιαλί στο Μπεμπέκ και το σπίτι στην Πρίγκιπο που ανήκαν στη θεία Ζεϊνέπ θα ήταν κληρονομιά της Γκιουλ, μετά από σύμφωνη γνώμη της. Προσπάθησε να μη δείξει τη χαρά της, την πρώτη φορά που έμαθε τις αποφάσεις του. Ένωθε πως της πήγαινε κόντρα μ' ό,τι έβλεπε πως ήθελε ή μ' ό,τι την ευχαριστούσε πολύ. Τον είχε ικανό, αν την έβλεπε να χοροπηδά από ευτυχία, ν' αλλάξει την απόφασή του μέσα σε ελάχιστα λεπτά. Έτσι έκανε δήθεν τη μουτρωμένη και τη ριγμένη.

Είχαν περάσει λίγες μόλις μέρες από τότε που της ανακοίνωσε το οριστικό τέλος των σπουδών της στη Γαλλία.

Σε ανύποπτο χρόνο, ένα βράδυ μετά το φαγητό κάλεσε την ίδια και τον αδελφό της στο γραφείο του να τους ανακοινώσει τις αποφάσεις του. Μια ομάδα από νομικούς και συμβολαιογράφους καθόταν στο οβάλ τραπέζι και σιγοψιθυρίζοντας έφτιαχναν τη διαθήκη του Ορχάν μπέη. Λίγο πιο κει, αμίλητη και σκεπτική, καθόταν η θεία της η Ζεϊνέπ που την κοιτούσε και κουνούσε συγκαταβατικά το κεφάλι της. Η Γκιουλ απέφευγε το βλέμμα της. Δεν ήθελε να μαντέψει κανείς πόσο μεγάλη ήταν η χαρά της. Υπέγραψε αμέτρητα χαρτιά, ούτε που ήξερε πόσα. Τα υπέγραφε με χαρά κι ας έκανε τη λυπημένη. Το γιαλί στο Βόσπορο και το σπίτι στο νησί ήταν τα μόνα που ήθελε, τα μόνα που πραγματικά αγαπούσε. Το σπίτι τους, αν και εκπληκτικής ομορφιάς, ποτέ δεν της άρεσε, ποτέ δεν το ζεστάθηκε, ποτέ δεν το ένιωσε σαν «το πατρικό της».

Οι χώροι του ήταν τεράστιοι, τα σαλόνια του χωρισμένα με εσωτερικές καμάρες, αποτελούσαν το μεγαλύτερο του ατού. Το καθένα απ' αυτά, χωρίς καμία υπερβολή, μπορούσε να στεγάσει άνετα δυο οικογένειες με τα παιδιά τους! Η βιβλιοθήκη του ήταν ένα ολόκληρο σπίτι, το ίδιο και το γραφείο του πατέρα της, που αποτελούσε τη συνέχεια της. Η τραπεζαρία τους ακολουθούσε τη γραμμή της βεράντας με απεριόριστη θέα στη θάλασσα. Το τραπέζι ήταν στημένο ακριβώς μπροστά από την κεντρική της είσοδο κι όταν τραβούσαν τις κουρτίνες, μαζί με το νερό που έβαζαν από την κρυστάλλινη κανάτα, νόμιζε κανείς πως έμπαινε κι ο Βόσπορος με μαγικό τρόπο μέσα στα ποτήρια τους. Η μια άκρη της τραπεζαρίας οδηγούσε προς την κουζίνα, η οποία ήταν στο υπόγειο και επικοινωνούσε με το κυρίως σπίτι μ' έναν κατηφορικό διάδρομο και στην άλ-

λη μεριά υπήρχε το μεγαλοπρεπές σαχνισίνι², που είχε διαμορφωθεί εδώ και πολλά χρόνια να λειτουργεί σαν καθιστικό. Η Γκιουλ από μικρό παιδί τις ώρες που δεν ήταν στο δικό της δωμάτιο τις περνούσε εκεί. Ανέβαινε στους αφράτους καναπέδες και τράβαγε ένα ένα τα κουρτινάκια για να χαζεύει απ' όλες τις μεριές την απεριόριστη θέα. Το δωμάτιο αυτό ήταν χτισμένο με τέτοιο τρόπο, που τα μπροστινά του παράθυρα έβλεπαν την ανατολή του ήλιου μέσα στα νερά και τα πίσω το βασίλεμά του μέσα στους θολούς από την αχλή και την απόσταση μιναρέδες της Πόλης. Αυτό ήταν το πιο ζεστό μέρος του σπιτιού τους. Το ταβάνι διατηρούσε ακόμα την τεχνική της εποχής που φτιάχτηκε, καμιά μοντέρνα λάμπα δεν κρεμόταν ευτυχώς πουθενά και γενικά αυτός ο χώρος είχε δεχτεί ελάχιστες παρεμβάσεις. Ήταν γιατί δεν δέχονταν εκεί επισκέπτες κι έτσι δεν απασχολούσε τον πατέρα της. Το πού περνούσαν καθημερινά το χρόνο τους, αυτή και η μητέρα της, τον άφηγε παγερά αδιάφορο.

Η Γκιουλ αναστέναζε και κοίταζε ακόμα μια φορά το ρολόι της. Ήταν ακόμα πολύ νωρίς για το βραδινό φαγητό. Πολλές ετοιμασίες έβλεπε να γίνονται τον τελευταίο καιρό και ψυχανεμιζόταν πως την αφορούσαν. Κάτι πήρε τ' αυτή της όταν άκουσε τον πατέρα της ένα πρωί να συζητά με κάποιον στο τηλέφωνο. Τρομοκρατήθηκε. Το μόνο που δεν την απασχολούσε τώρα ήταν ένας γάμος, και μάλιστα με τον τρόπο που φανταζόταν πως θα τον έστηνε ο Ορχάν μπέη. Του το ξεκαθάρισε επιτόπου και του δήλωσε πως

2. Ξύλινη προεξοχή άνω ορόφων, με πολλά παράθυρα, υποστηριζόμενο από κεκλιμένες αντηρίδες.

δεν υπήρχε καμία περίπτωση εκείνη να δεχόταν γάμο με το ζόρι.

«Θα τηρήσεις τη συμφωνία μας, πατέρα, υποσχέθηκες πως δεν θα με πιέσεις...»

«Ακόμα περιμένω να μου πεις τι θέλεις να κάνεις... Δεν έχω κανένα σκοπό να σε πιέσω. Άλλωστε η μητέρα σου σε χρειάζεται ακόμα κοντά της...»

Λόγια που η Γκιουλ δεν τα πίστευε. Αν τύχαινε κάποια σοβαρή περίπτωση, σύμφωνα πάντα με τα δικά του κριτήρια, είχε τον τρόπο του να της το επιβάλει, γι' αυτό έπρεπε, πάση θυσία, να του πει σύντομα με τι ήθελε ν' ασχοληθεί. Αν της έδινε το λόγο του, θα τον κρατούσε, τουλάχιστον για ένα χρονικό διάστημα... Βλέποντάς την όμως να κάθεται αδρανής, χωρίς να του λέει τίποτε, του έδινε τη δυνατότητα να οργανώνει ή να πάρει τελικά αποφάσεις που την αφορούσαν άμεσα. Μέσα της ήξερε τι ήθελε πιο πολύ απ' όλα. Της άρεσε τόσο το εμπρού, αλλά θα της ήταν πολύ δύσκολο να τον πείσει να την αφήνει να κατεβαίνει στην πόλη καθημερινά. Η σχολή που την ενδιέφερε, λειτουργούσε στο κέντρο της παλιάς Πόλης και ήξερε πως η κυρία Φεριντέ δεν έκανε ιδιαίτερα μαθήματα σε κανέναν. Η διδασκαλία της ήταν ομαδική, χωρίς ταξικά και ηλικιακά κριτήρια και ασφαλώς σε μικτά τμήματα. Δεν θα την άφηγε να πάει εκεί ο Ορχάν μπέη. Ίσως αν επέμενε, θα της έκανε αντιπρόταση να φέρει κάποιον άλλο δάσκαλο του εμπρού στο σπίτι.

Καλύτερα ήταν να του ζητούσε να συνεχίσει το πιάνο... Αυτό δεν θα ήταν κάθε μέρα, θα μπορούσε να συνηθιστεί με τη Φρανσίς, την παλιά της δασκάλα, να πει στον πατέρα της πως ήταν απαραίτητο να κατεβαίνει δυο

φορές την εβδομάδα στην Πόλη. Η Φρανσίς ήταν η καλύτερη δασκάλα, παρέδιδε μαθήματα «κατ' οίκον» μόνο σε επιλεγμένα άτομα και πάντα από τους καλύτερους κύκλους της Πόλης. Η διαφορά ήταν πως τα παρέδιδε στο δικό της «οίκο»! Το θεωρούσε υποτιμητικό να πηγαίνει από σπίτι σε σπίτι, όπως έλεγε, και δεν είχε παρεκκλίνει ποτέ απ' αυτό, όσα χρήματα κι αν της πρόσφεραν κατά καιρούς οι διάφοροι επώνυμοι.

Η Γκιουλ ξεκίνησε τα μαθήματα με τη Φρανσίς όταν ήταν οκτώ χρονών. Η δασκάλα της έμενε στο Ορτάκιοϊ και πηγαينوερχόταν εκεί με τον σοφέρ, δυο φορές την εβδομάδα, για δέκα χρόνια. Πολλές φορές μαζί με τη δασκάλα, αλλά και με άλλους μαθητές, πήγαιναν σε συναυλίες, σε κοντσέρτα και σε παρόμοιες εκδηλώσεις, σαν εκπαίδευση, όπως έλεγε η επιστολή που έδινε στον πατέρα της, πάντα τυπωμένη, και απλώς «προς ενημέρωση», όπως έγραφε έξω στο φάκελο. Δεν υπήρξε ποτέ στο παρελθόν καμιά αντίρρηση από τον πατέρα της γι' αυτές τις εκδηλώσεις. Πάντα συμφωνούσε και πάντα υπέγραφε αμέσως να συμμετέχει η κόρη του σ' αυτές. Η Φρανσίς δεν σήκωνε κουβέντα από κανέναν για το πώς έκανε τα μαθήματά της. Είχε πάντα τον τρόπο της να επιβάλει τη θέλησή της στους επιφανείς πατεράδες των μαθητών της.

Μόνο έτσι θα μπορέσω να ξεφύγω λίγο από το σπίτι, μόνο με το πιάνο, σκεφτόταν η Γκιουλ, που κατά βάθος δεν της άρεσε ούτε η ίδια η Φρανσίς ούτε και οι ιδιοτροπίες της. Ήταν όμως η μόνη που θα της άφηνε αυτό το περιθώριο ελευθερίας που το είχε απόλυτη ανάγκη.

«Κάνω λες κι είμαι κανένα οχτάχρονο παιδί, που φοβάται να πει “θέλω να πάω σινεμά, μια βόλτα, να πιω ένα

καφέ έξω από το σπίτι”...» μεμφόταν πολλές φορές τον εαυτό της. Ήξερε όμως πως εδώ δεν ήταν Παρίσι, ούτε ήθελε κι η ίδια να τη βάλουν στο στόμα τους οι διάφορες κυρίες της πόλης. Τελικά όλα εναντίον της θα στρέφονταν... «Ξαναμπήκα στο κλίμα...» μονολογούσε πικρά.